

Gemeente Stadskanaal
t.a.v. mw. G. Koops
Postbus 140
9500 AC Stadskanaal

hoge der a 5
9712 ac groningen
telefoon (050) 312 65 45
email: archeologie@libau.nl

groningen 31 januari 2017
onderwerp beoordeling rapport zonnepark Stadskanaal
behandelaar N. van der Mei

Geachte mevrouw Koops,

Naar aanleiding van uw verzoek stuur ik u de beoordeling van het rapport 'Archeologisch bureauonderzoek nabij de Esdoornstraat en de N378 ten behoeve van de aanleg van het zonnepark te Stadskanaal, gemeente Stadskanaal (GR)', MUG-publicatie 2017-18.

Inleiding

In opdracht van PowerField Nederland heeft MUG Ingenieursbureau b.v., afdeling Archeologie, een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een aantal percelen aan de Esdoornlaan en de hoek van de N378 te Stadskanaal. De aanleiding voor dit onderzoek zijn de plannen voor de bouw van een zonnepark met een totale omvang van 70 ha. Het gehele terrein wordt voorafgaand aan de bouw van het zonnepark een halve meter opgehoogd. De zonnepanelen worden op een frame geplaatst. Het frame wordt via staanders in de grond verankerd. De afstand tussen de staanders bedraagt circa 4 m. Enkele bestaande sloten worden in noordoostelijke richting verlengd tot het kanaal en op drie plaatsen worden parkeerplaatsen aangelegd. De voor het zonnepark benodigde kabels en leidingen komen in de ophooglaag te liggen en verstoren de bodem niet.

Onderzoeksresultaten

Uit het onderzoek blijkt dat het onderzoeksgebied voor een groot deel binnen een hooggelegen veenkoloniale ontginningsvlakte ligt en voor een kleiner deel binnen een laaggelegen veenkoloniale ontginningsvlakte. Volgens de bodemkaart is binnen het onderzoeksgebied sprake van een zone met moerige podzolgronden op dekzand met een moerige tussenlaag en van een zone met veengronden met een veenkoloniaal dek en zand met een humuspodzol binnen 1,2 m -mv. Een klein deel van het onderzoeksgebied ligt binnen een zone met een veenkoloniaal dek en zand zonder podzol. Het Actueel Hoogtebestand Nederland laat een grillig verloop zien van de hogere gronden, wat het natuurlijke verloop lijkt aan te geven. Het driehoekige perceel in het noordoosten heeft een vrij egale hoogte, die erop kan wijzen dat hier egalisatie heeft plaatsgevonden.

Het onderzoeksgebied ligt grotendeels binnen een terrein met een hoge archeologische waarde (AMK-terrein 7223). Binnen dit terrein is naast veel mesolithisch vuursteen ook een aantal haardkuilen uit waarschijnlijk het vroeg- en midden mesolithicum gevonden. Uit de gegevens uit Archis blijkt dat ook op andere plaatsen binnen het onderzoeksgebied en in de directe omgeving bewoningssporen zijn gevonden uit het mesolithicum.

De wijken in het onderzoeksgebied zijn al aanwezig op de topografische kaart uit 1824. Het veen is in 1900 echter nog niet helemaal ontgonnen. Pas in 1950 was de ontginning voltooid en zijn tussen de wijken vele kleine percelen ontstaan die door sloten van elkaar zijn gescheiden. In de jaren '60 van de vorige eeuw werden veel van deze percelen samengevoegd. In deze periode werd ook de N378 aangelegd. Het A.G. Wildervanck-kanaal, dat nu de oostgrens van het onderzoeksgebied vormt, werd gegraven in de jaren '90 van de vorige eeuw.

Van een deel van het plangebied is aangetoond dat de podzolbodem is gebroken door middel van diepwoelen of diepploegen. Dit geldt met name voor het AMK-terrein, waarvan bij de vaststelling van het vigerend bestemmingsplan door de gemeente is bepaald dat deze status niet gehandhaafd zou worden.

Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de geraadpleegde bronnen stelt het onderzoeksbureau vast dat de verwachting voor de aanwezigheid van mesolithische bewoningssporen in het onderzoeksgebied zeer hoog is. Voor een deel van het gebied is echter vastgesteld dat de bodem hier ernstig verstoord is. Dit geldt met name voor het AMK-terrein, waardoor de archeologische verwachting hier naar beneden is bijgesteld. Voor het overige deel van het plangebied is op basis van het bureauonderzoek niet eenduidig vast te stellen of hier sprake is van bodemverstoring. Omdat in de directe omgeving vele vondsten van mesolithisch vuursteen zijn gedaan, geldt dat hier rekening gehouden moet worden met vuursteenvindplaatsen.

MUG Ingenieursbureau b.v. adviseert om op het nog niet onderzochte deel van het onderzoeksgebied (24 ha) een verkennend archeologisch booronderzoek uit te voeren. Mesolithische vindplaatsen bestaan uit kleine clusters. Het aantreffen van een nog wel intacte vindplaats net ten zuiden van het onderzoeksgebied geeft aan dat er variatie van verstoring binnen het gebied aanwezig is. De landelijke norm van zes boringen per hectare dient daarom gehanteerd te worden. Bij een intacte bodem in aaneensluitende boringen wordt geadviseerd om over te gaan op een verdichting van het boorgrid naar 20 boringen per hectare met een megaboor, waarbij de intacte top van het dekzand wordt bemonsterd en gezeefd over een zeef met een maaswijdte van maximaal 4 mm, om zo eventueel aanwezige archeologische indicatoren op te sporen.

Beoordeling rapportage

Het bureauonderzoek is zorgvuldig uitgevoerd en is duidelijk en helder gerapporteerd. Het onderzoek maakt goed inzichtelijk dat het onderzoeksgebied, ondanks reeds bekende verstoringen, potentieel van zeer hoge archeologische waarde is. Libau onderschrijft dan ook de noodzaak voor een archeologisch vervolgonderzoek, maar is wel van mening dat hierbij meer rekening moet worden gehouden met de aard en omvang van de beoogde werkzaamheden. Het onderzoek dient zich met name te richten op de locaties van de omvormers en de verlenging van de sloten. Op locaties waar geen (bijvoorbeeld aanleg kabels in ophooglaag) of zeer beperkt (bijvoorbeeld in de grond duwen van staanders) sprake zal zijn van bodemverstoring, wordt archeologisch vervolgonderzoek niet nodig geacht. Dit betekent dat de omvang van het booronderzoek (oppervlak van te onderzoeken gebied) sterk kan worden beperkt.

Ik hoop u met bovenstaand advies voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Mevr. N. van der Mei

Adviseur archeologie
Libau steunpunt